

Pilegrimsleia gjennom Skaun:

Kristin Lavransdatter; husfruen på Husaby

Sigrid Undset

Da Sigrid Undset fikk Nobelprisen i litteratur i 1928, var det spesielt for hennes mektige beskrivelser av livet i middelalderen. Triologien om Kristin Lavransdatter, som ble skrevet i årene 1920 – 1922, står sentralt i hennes forfatterskap, og den midterste av bøkene, *Husfrue*, henter store deler av handlingen fra gården Husaby i Skaun. I boken har Sigrid Undset gjort Husaby til ektemannen Erlends heimgård. Og det er Husaby, og området rundt, som danner de historiske kulissene.

Under arbeidet med Husfrue bodde Undset for en periode på gården Husbyrena. Her samlet hun kunnskap om landskapet, om bygdas historie – og om høvdingetida på Husaby. Som datter av den kjente forskeren og arkeologen Ingvald Undset hadde hun noe å leve opp til. Hun ville at detaljene i boken skulle være korrekte, og hun skrev Erlend inn i Husabys virkelige slektshistorie. Valget av Husaby var neppe helt tilfeldig. Sigrid Undset hadde slekt i Trøndelag, hennes fars fetter var lensmann i Børsa, i barndommen hadde Sigrid vært på besøk. Sigrid Undset vakte oppsikt da hun bodde i bygda. Ikke først og fremst fordi hun var en kjent forfatter. Nei, Sigrid gikk med langbukse. Og hun røykte snadde - i full offentlighet!

Kristins første møte med Husaby beskriver Sigrid Undset på denne måten:

”De var kommet op i Skaun. De red høit i lien. Under dem i dalbunnen stod løvskogen hvit og lodden av rim, det glitret i solen, det blinket av en liten, blå sjø nedi der. Så kom de ut av et granholt. Erlend pekte frem: Der ser du Husaby, Kristin, Gud unne dig mange glade dager, hustruen min!, sa han, varm i røsten. Foran dem bredte sig svære, rimhvite jorder. Gården lå som på en bred hylle, midt i lien, nærmest en liten lys stenkirke, og rett i syd for den husene; de var mange og store, røken hvirvlet fra ljorgluggene. Klokker tok til å ringe fra kirken, og folk strømmet ut mot dem fra gården, ropende og hilsende. De unge menn i brudetoget slo sine våpen mot hinannen – med bråk og bulder og gledeslarm for skaren frem mot den nygifte manns gård.”